

ET LILLE MINDEORD OM GEORGE THOMPSON, OSKOSH, WIS.

Forleden Dag modtog min Hustru et Brev fra en af de unge Piger i Oshkosh. Blandt andet indeholdt det følgende: „We have now two golden stars on our service flag. George Thompson was killed in France in November.“ Da jeg læste det Sorgens Budskab, kunde jeg næsten ikke holde Taarene tilbage. George Thompson var en af de unge Mænd, som jeg kom til at holde meget af. Man kunde ikke andet end holde af ham. Hans stille beskedne Væsen var ham en Pryd. Han var agtet højt af dem, han kom i Berøring med.

George Thompson var ældste Søn af Jørgen Thompson, Oshkosh Menigheds mangeaarige Formand. Han holdt meget af sit Hjem, sine Forældre og Søskende. Der var et inderligt skønt Forhold imellem ham og hans Forældre og imellem ham og hans Søskende. Det var en Glæde at se George færdes iblandt sine Søskende. Han var den ældste Broder, og han var ogsaa, som den ældste Broder skulde være over for sine Søskende. George var meget sammen med sin Fader. De kom godt ud af det med hinanden. Det var en Glæde at se den voksne Søn følges med sin Fader. Ikke enhver Fader har en Søn som George, men heller ikke enhver Søn har saa god en Fader, som George havde. Der er Sorg i Hjemmet i Oshkosh. En god Søn og Broder kommer ikke tilbage. Han faldt paa Slagmarken i et fremmed Land, men han døde for en god Sag. Jeg er sikkert paa, at han døde som en tapper Soldat, tro imod sit Lands Fane. Han faldt ikke forgæves. Sejren er vundet for en retfærdig Sag.

Det er underligt at tænke paa, at to unge Mænd fra Oshkosh Menighed skulde falde i denne Krig. Vi spørger: Hvorfor? Det er ikke, fordi Gud har Lyst til at bringe Sorg over nogen. Han har Fredstanker med os. Der er noget, han vil lære os igenem det skete. Faar vi det lært, saa bliver Sorgen vendt til Glæde, selv om vi sørger over og savner de kære.

A. V. Neve.

BUFFALO, WYO.

Gennem Breve har vi faaet at vide, at der er flere, som ser efter Beretning herfra i Danskere. Det glæder os, at der er Interesse for vort Velfærd.

Vi havde „Flu“ her som de fleste andre Steder. Skoler, Kirker o. s. v. var lukkede for ti Uger. Kirkerne blev aabnet Søndagen før Jul, Skolerne omtrent samtidig. Da vi samlede igen efter Forbudet var havet, var vi næsten som fremmede iblandt fremmede. Kolonien var forgyet med et Sjæleantal af over 50 siden sidste Gudstjeneste for Epidemien.

Der var kun faa af de Danske, der blev angrebet af Sygdommen, og der var ingen Dødsfald iblandt os. Der var kun ganske faa Dødsfald blandt Byens Befolkning, men der var ikke saa faa ude blandt Landsboerne.

Nu har vi set den første Høst her. Udbyttet var meget forskelligt. Hvor Jorden var nogenlunde i Orden, Sæden blev saaret i Tide og overrislet tilstrækkeligt, gav Hveden fra 30 til 40 Bushels pr. Acre. Der var kun een iblandt os, der fik fuldtud 40 Bushels. Hvor Jorden var sur eller der var saaret for sent (her blev saaret til ind i sidste Halvdelen af Juni) eller hvor det enten ikke fik Overrisling eller blev overrislet for sent, var Udbyttet selvfølgelig mindre, noget gav under 20 Bushels pr. Acre. Havre og Byg gav fra 55 Bushel pr. Acre og opfejer. Jeg kan ikke sige bestemt, hvad største Udbytte var, da det er vanskeligt at faa Arealerne opgivt bestemt. Kartoflerne var gode de fleste Steder. Saa nær jeg kan finde ud, gav det bedste Styk-

ke, circa fire Acres 900 Bushels. Der var kun faa, som havde tilplantet mere end til eget Brug, og det er ikke saa let at beregne med disse smaa Stykker. Jesse Lund havde Kartofler, der vejede over tre Pund Stykket. Vi fik en hos dem, der vejede 2½ Pund, og en, der vejede 2¼ Pund for at prøve dem, og til trods for Tvivl om deres Kvalitet, maatte vi erkende, at de lod intet tilbage at ønske. En Mand fra Wisconsin fortalte os til vor Overraskelse, at ved den Tid, han var her, sent i Efteraaret, var Markedsprisen i Milwaukee, \$1.25 pr. Hundrede Pund for Wisconsin og \$1.75 pr. Hundrede for Western irrigated Kartofler.

Det har været et Prøveaar, og vi har lært adskilligt, som vil komme os til gode i Fremtiden, og det vil ogsaa kunne tjene dem, der kommer hertil nu senere. Kun en mindre Del af det Land, der er købt af Danskerne, fik den Behandling og det Vand, som var nødvendigt for at give et godt Udbytte.

I disse Dage har flere taget Kontrakt for at dyrke Sukkerroer i Sommer, nogle for 20 Acres andre mindre. Kontrakten lyder paa \$10 pr. Ton, leveret her i Byen.

Vejret har været fint i Vinter, kun lidt Sne, ellers Solskin og atter Solskin. Vejene er tørre og jævne som i den bedste Sommer. Klimaet er behageligt med Undtagelse af et Par Foraarsmaaned.

Der staar en Del tilbage at ønske med Hensyn til Marked for Produkterne. Udførsel herfra med Undtagelse af Kreaturer, Faar og Uld er af nyere Dato, og derfor er Maskineriet ikke rigtig i Orden for Udførsel.

Den 9. Januar stiftede vi Menighed og gav den Navnet St. Lukas den har et Sjæleantal af circa 100.

Grill Andersens lille Søn, Hubert, døde sidste Lørdag efter tre Ugers Sygeleje. Det var en Byld eller Betændelse i Hovedet, der indvirkede paa Hjernen og forarsagede Døden.

Foreløbig har jeg lovet at føre Korrespondance for Landselskabet her i Hans Andersens Sted, saa hvem der ønsker Oplysninger herfra og henvender sig til mig, skal blive imødekommet straks.

L. H. Kjær.

LIDT ENDNU OM AT SKRIVE I „DANSKEREN“.

IV.

I Anledning af en Bog, som udkom i Danmark, skrev en af Indre Missions Præster i en Artikel om „Sag og Person“ bl. a. følgende:

„Hensynsfuldhed overfor Personer, selv om Sagen nok saa hensynsløst bliver angrebet. Alt skal ikke løbe ud i en Vælling eller smage af Sødsuppe. Der er Forhold, hvor Tønen maa have en skarp Klang, om den skal blive hørt og forstået, og hvor vi ikke skal bryde os om Sødsuppefolkene. Men kunde visaa blot, naar vi maa slaa haardt og skarpt for Sagens Skyld, lære samtidig at tage hensynfuldt paa Personerne. Vi kan det ikke af os selv. Herren lære os det! Thi for os, som vil være hans Disciple, gælder det om til alle Tider, ogsaa naar vi skriver, at spørge os selv, om vi ogsaa er i hans Skole.“

Saa vidt den gamle og i sin Tid meget skrivende Sognepræst ved Garnisons Kirken i København. Nu skriver han ikke mere; men disse hans Ord er nok værd at have „in mente“, ogsaa naar vi skriver i „Danskere“. Thi ogsaa Pennen er „en Ild, et ustyrligt Onde.“ Den Onde selv skal nok være der med noget af „sit eget“, saa det muligt kan resultere i, hvad Jeremias kalder en „Løgnep“ og en Slags Dolk, som stikker udenom Sagen for at saare Personen, som maaske har modsagt os eller blot høvedet en anden Mening, end den vi har. Derfor er det

nok saa godt et Raad dette at betænke, hvem vi er, og om vi skriver ud fra Jesu Skole under hans ledende Haand. Glemte man dette helt eller tildels, blev det skrevne saa let, hvad det ikke burde være, nemlig af den Art, der ikke godt kunde andet end vække Misforstaaelse og Modvilje.

Med Hensyn til Sprogspørgsmaalet er man vist ikke saa langt fra hinanden i vort Samfund, som det undertiden ser ud til, naar unødigt Reklame, overdrevne Paastande, Misforstaaelser og sligt regnes fra, da er vist Afstanden mellem vor Flagordens For- og Bagtrop ikke større, end den bør være, naar der skal være Rum for Bevægelse og begge Ender klares.

I denne Forbindelse kan det maaske være af Interesse at henviser til „Danskere“'s eget Sprogprogram, som det blev fremholdt den 2. Oktober sidste Aar. Thi det er vist hverken for hurtigløbende eller for nølende. Her er det:

„Lige saa vel som det danske Sprog er det bedste i Danmark, saa er det ogsaa det bedste i det Land for alle, som endnu ikke fuldtud har tilegnet sig det det engelske. Det bedste for at undgaa Skade ved Sprogskiftet, efter mit Skøn, er at lægge sig efter at lære Landets Sprog saa snart som muligt og saa holde ved Modersmaalet saa længe som muligt.“

Vi har vel ingen, der i et Stykke Misforstaaelse af Ordet „alle“ vil give sig til at klø løs paa Redaktøren, som om hans Skøn gik ud paa, at det danske Sprog ogsaa var det bedste for franske, spanske, italienske, tyske og alle andre Indvandrere, indtil de fuldtud havde tilegnet sig det engelske. Men ellers er det Sprogprogram vel baade dansk nok og engelsk nok, hvis vi blot alle vilde holde os indenfor dets Ramme baade hver paa sin egen Post i Praksis, og naar der forhandles i „Danskere“.

Hver skal jo svare for sig og sit; men man kan vel heller ikke „forspørge sig.“ Har „Danskere“ selv været tro mod sit eget Program? Er der ikke noget i det, som blev paastaat i „Dannevirke“ forleden, at de Artikler, som gaar ud paa, at vi bør „holde ved Modersmaalet saa længe som muligt“, har ondt ved at slippe igennem „Danskere“'s Censur? Og naar der har været hentet fra andre Blades Forraad nyt og gammelt i Sprogans interesse, har der saa ikke ensidigt været lagt Vægt paa den engelske Side? „Danskere“ var nok imod Sprogediktet, men hvorfor saa ikke som andre kirkelige Blade i Religionsfrihedens og den borgerlige Friheds Navn protestere imod det Stykke Myndighedsmisbrug? og hvorfor modsigte andre, som gjorde det?

Naar der saa ellers ovenfor er nævnt unødvendig Reklame, Overdrivelser m. m., da tænkes der paa noget saadant, som at det engelske Krav arbejder sig jo rask nok frem, saa det behøver ikke en indirekte Paaskyndelse, som det faar derved, at der gennem vort Samfunds Blad raabes mest og højest paa det engelske. Og naar vi ved, at Samfundets engelske Arbejds kræfter er alt andet end overflydende; thi Ungdommen vil vist ikke nøjes med en Slags sproglig Blanche.

*)Nej, der er ikke noget i det. Der var en Artikel, som ikke slap igennem Censuren, men det var af Grunde, som vi ikke her finder passende at gøre Rede for. Det var ikke af den Grund, at den slog til Lyd for det danske. Lige meget til hvilken Side, blot det er sagligt og gaar ud paa at kaste Lys over en Sag.

Vi synes rent ud sagt ikke om „Dannevirke“'s Maade at behandle den Sag paa. Vi vilde hellere — som den norske Kirkes Mænd gjorde — tage lempeligt paa Sagen end med Protester og Opstand mod Embedsmænd. Men Smag og Behag er jo forskellig. Red.

dingssad, da er det næsten ikke godt at vide, hvorfor den Side af Sprogagen skal betones ret meget. Thi man mener jo dog ikke at avertere sig selv. Og undertiden lyder der ogsaa høje Nødraab om mere Engelsk, hvor ingen Nød er.

Saaledes forholdt det sig da i en af Samfundets Menigheder, hvorfra et af de største Nødraab lød i denne Sprogforhandlings Begyndelse. Der havde været arbejdet udelukkende med dansk Forkyndelse siden Menighedens Stiftelse baade ved Gudstjenester og Ungdomsmøder. Børnene holdt sig til Søndagsskolen, som var paa Dansk, og blev i Menigheden, naar de var konfirmeret paa Dansk og deltog i Gudstjenester og Ungdomsmøder paa Dansk samt klagede aldrig bver, at det kun var Dansk, og der var heller ingen Overløben til amerikanske Kirker. Der var altsaa ingen Nød. Og nu var der desuden kommen en Præst til den Menighed, som talte godt Engelsk, saa der var slet ingen Nød paa nogen Maade, man var rigelig forsynet, hvad Sprogagen angik. Men raabes skulde der, og raabt blev der, som om der var den største Nød, og at der hidtil var arbejdet samvittighedsløst og taabeligt. Man kunde hverken forsvare det eller være det bekendt. Der var fundet et saadant Tilfælde, at en af de ældre havde spurgt efter noget fra „that Hylden“, og man var kommen efter, at en af de unge havde misforstaaet, naar Præsten spurgte: „Ikke sandt?“ Præster, som ikke kunde prædike paa Engelsk, var dovre og hele „Præsteskabet begik et utilgiveligt Misgreb“, da Samfundet fik sit danske Navn. Det var ligesaa taabeligt, naar en dansk Præst lærte danske Folks Børn Dansk i en dansk Menighed her i Landet, som det vilde være, hvis f. Eks. vor Japanmissioner gav sig til at lære Japanernes Børn Dansk i Japan.

For dem, der kender Stillingen og Nødraaberen, samt lægger Mærke til Argumenterne, virker alt dette jo mere i Retning af det komiske end i Retning af at virke Tro paa den engelske Sprogmod.

Det er da heller ikke nødvendigt at fortælle os, at der bliver aldrig „et Danmark i Amerika.“ Vor Tids velstuderede unge engelsktalende Medtjenere i det hellige Embede burde vide saa meget, at vi har aldrig tænkt paa noget saa taabeligt heller. Og naar der slaas ned paa vort danske Arbejde i Samfundet med „stagnante Hensyn“, „vor ideelle Svæven i Luften“ og lignende, kan vi næsten ikke holde den Tanke inde som slap ud i Kirkebladet forleden, da det af samme truedes paa Livet. Men ellers kan vi jo nok holde en ung Præst lidt til Gode.

De mere besindige engelsktræbende Artikler som f. Eks. en for ikke længe siden om „Søndagsskolebogen og Sprogagen“, indrømmer jo dog ogsaa, at man kan komme for tidligt med „Mejetoget“ for at høste paa Engelsk. Markerne er ikke alle sammen modne til at høstes paa det Sprog.

Men var det saa ikke bedre for hele Sagen, at de engelske „Mejere“ skar løs paa deres egne Marker, og hvis de fik en skrivende Haand tilovers at række ud over alle andre Marker, at det saa blev en hjælpende Haand, hvor der trængtes mest til den? Og nu kunde man vel nok mene, at der trængtes mest til at jages paa de andre Arbejdere, saa det skrevne blev lidt af et „Hyrdereb.“ Men det tager sig ikke saa særlig godt ud, især naar Pennen er i en ung Præsts Haand. Derfor var det vist bedre, om man lod det blive en hjælpende Haand, der tog i Betragtning, at der er mange Marker, hvor der ikke kan høstes paa Engelsk. Og det gaar ogsaa nogenlunde paa Dansk; men det er lidt svært, fordi det Danske har slet ingen Hjælp ude fra, saadan som det Engelske har, og det er altid lettere at

styrke Børnene i den Tanke, at December paa Coulter Kirke- de ikke behøver at lære noget, gaard. Da to af Byraadsmedlem- end i den, at det behøves. Og Kirken havde man et lille Mø- med Arbejdet og for min Med- arbejder paa den Mark, da maa jeg heller række Haanden ud til den Side, der opmuntrer til at jeg selv kan magte det engelske jeg slet ikke magte det engelske Sprog, tager det sig slet ikke alvorligt. Det var Pastor Weis- Sprog, tager det sig slet ikke stor Weismann og Hustru, og der endnu ikke kan. men maa alle Børnene var til Stede. Tror, døje med at arbejde udelukken- de paa Dansk. En saadan Tanke- gang var alt andet en usund. Og hun er dybt savnet af sin Mand og en lille Søn paa 2½ Aar; tjenstvilligt Præstebrodersind Herren kalder alvorligt paa os, og blev til Handling i en saadan „Beskik dit Hus, thi du skal dø.“ O, hvor det gælder om for den sikkert lige saa meget værd os at have vor Sag i Orden, i Guds Øjne som det Bæger førend Budskabet kommer til Vand, han omtaler i Matth. 10. os.

Og det kunde maaske komme og opmuntre en og anden Medarbejder, som ellers var ved at lade Hænderne synke og Mismodet var ved at anbefale det omtalte: „That he better move,“ but where?

En gammel Præst.

COULTER, IOWA.

Da det er længe siden vi hørte noget herfra, vil jeg prøve at skrive et Par Ord.

Den spanske Sygdom har jo ogsaa været her. Vor Kirke har været lukket et Par Gange paa Grund af Sygdommen, men her i Coulter er ingen død af den. Men Mads Danielsen havde den Sorg at miste sin unge Hustru af den Sygdom. De flyttede til Mason City, Iowa, sidste Efteraar. Hun døde den 28. December, og blev begravet den 31

December paa Coulter Kirke- gaard. Da to af Byraadsmedlem- end i den, at det behøves. Og Kirken havde man et lille Mø- med Arbejdet og for min Med- arbejder paa den Mark, da maa jeg heller række Haanden ud til den Side, der opmuntrer til at jeg selv kan magte det engelske jeg slet ikke magte det engelske Sprog, tager det sig slet ikke alvorligt. Det var Pastor Weis- Sprog, tager det sig slet ikke stor Weismann og Hustru, og der endnu ikke kan. men maa alle Børnene var til Stede. Tror, døje med at arbejde udelukken- de paa Dansk. En saadan Tanke- gang var alt andet en usund. Og hun er dybt savnet af sin Mand og en lille Søn paa 2½ Aar; tjenstvilligt Præstebrodersind Herren kalder alvorligt paa os, og blev til Handling i en saadan „Beskik dit Hus, thi du skal dø.“ O, hvor det gælder om for den sikkert lige saa meget værd os at have vor Sag i Orden, i Guds Øjne som det Bæger førend Budskabet kommer til Vand, han omtaler i Matth. 10. os.

Edna savnes iblandt os; vi var altid glade ved at se hende. Maa vi mødes hjemme hos Jehønderne synke og Mismodet sus efter endt Vandring.

Hans R. Danielsen.

DE NY SALMEBØGER:

- Nr. 30. Sort Marokko, Guldsnit, \$2.50.
Nr. 30 U. T., samme — Uden Tekster, \$2.25.
Nr. 28. Læderbind, Guldsnit \$2.00.
Nr. 23. Stærkt presset Shirting, \$1.25.

Dan. Luth. Publ. House

Kontant! Hvis De ønsker at sælge Deres Ejendom — ligemeget hvad Slags — eller hvor beliggende os Beskrivelse og Pris og vi vil da sende Dem FRIT vor Plan og Forklaring over, hvorledes vi opnaar Salg. Northwestern Business Agency, Dpt. S. Etableret 1893. Minneapolis, Minn.

Ikke billige Bøger

BØGER BILLIGT.

I disse mærkelige Tider, da alting er dyrt, og Prisforhøjelser hører til Dagens Orden, kan det maaske virke forgørende for en Gangs Skyld at se noget om Prisnedsættelser.

Følgende Bøger sælges, saa langt nærværende Forsyning rækker, til vedføjede meget lave Priser. Men da vi af adskillige Ting kun har enkelte eller faa Eksemplarer, bedes man saavidt muligt — især naar Penge følger med Ordren — at opgive „second choice“.

De fleste af de Bøger, der her tilbydes, er mere eller mindre hyldeslidt eller falmet, men de er i alle Tilfælde hele og ordentlige.

Paa enhver Ordre, der beløber sig til \$5.00 eller mere, tilstaaes 10% Rabat. Overstiger Ordren \$10.00, maa man fradrage 15% fra Summen af de nedsatte Priser.

En glimrende Anledning for Biblioteker og Læseforeninger.

- 1. I hellige Mænds Fodspor. Eller: Hvad jeg erfarede i de bibelske Lande. Af Daniel March. 352 Sider Indbundet 75
2. En gammeldags Pige. Fortælling af Louise M. Alcott. 350 Sider. Indbundet 50
3. Martyrer i den lutherske Kirke. 224 Sider, indb... 25
4. Evangeli Harmoni. Ylvisaker. Indb. 40
5. En Eventyrkrans. Af Helene Nyblom. 160 Sider, kartonmeret 25
6. Forborgens Kraft. Af Moody. Indb. 25
7. Under vilde Roser. Skotsk Fortælling af Ian Maclaren. Indb. 50
8. Breve til mine Børn fra det hellige Land. Karton. 20
9. Praktisk Dyrlægebog. Indb. 50
10. Nordisk Missionstidsskrift 1913. (Koster \$1.00 per Aargang). Indb. 50
11. Augustins Bekendelser. Indb. 25
12. Ved skiftende Belysning. 25
13. Digte og Skizzer af danske Forfattere. Udgivet af Chr. Richardt. 167 Sider. Indb. 25
14. Richard Baxter: Vejen til Livet. Omslag 25
15. Stormænd. Fem Levnedsskildringer af kendte Skikkelser i Missionshistorien. Af Past. Harold Jensen. Indb. 25
16. Ansgars Levnet. Rimbart. Indb. 25
17. H. C. Andersens Liv. Fortalt for Børn. Kartonmeret 10
18. Jesu tre Besøg i Bethania. Af Pastor Hans Knudsen. 428 Sider. Omsl. 40
19. Præst og Formand. Past. G. Hoymes efterladte Papirer. 421 Sider. Indb. 50
20. Den lyse Gud. Roman fra Mexico Erobring. Af Lewis Wallace. Indb. 50
21. Syv Prædikener for Børn. Af Gordon Calthrop. Omsl. 10
22. Sangbog for Børn og Ungdom. 204 to-, tre- og firestemmige Sange for Mandkor og blandet Kor. Samlet af E. Jensen. Indb. 75
23. Arndts Konfirmationsgave. Indb. 25
24. Davids Throne. Ingraham. Indb. 50
25. Evtigt Liv med idel Glæde. Past. N. P. Graven-gaard. Ind. 50

DANISH LUTHERAN PUBLISHING HOUSE, Blair, Nebraska.